

[Finansministeren.]

og rigsdagen har taget beslutninger i så henseende. Jeg var inde på dette problem, da jeg forelagde finansloven sidste efterår. Jeg skal derfor blot nu fremhæve, at før krigen var kommunernes samlede budget ca. 8—9 pct. af nationalindkomsten; i dag er det antagelig ikke over ca. 8 pct. I samme periode er statens budget vokset fra ca. 11 til ca. 17 pct. af nationalindkomsten, og så ser jeg endda bort fra det store udlånsbudget, som staten har i disse år.

Det er klart, at en udvikling i denne retning ikke kan blive ved at fortsætte, uden at staten efterhånden kommer til fuldstændig at dominere den offentlige økonomi, hvad der ikke i det lange løb kan forenes med et frit kommunestyre. Regeringen lægger stor vægt på, at kommunerne kan bevare et så selvstændigt styre, som det er muligt, men så må de naturligvis også bevare det økonomiske ansvar i tilsvarende grad; de to ting hænger nu engang nøje sammen. Dertil kommer imidlertid den rent praktiske betragtning, at hvis man nu lod staten overtage nye byrder fra kommunerne, så ville den sikre konsekvens være en forøgelse af statsskatterne, da udgifterne skal betales. Man har imidlertid ingen sikkerhed for, at de kommunale skatter ville gå tilsvarende ned; i adskillige tilfælde kunne det måske blive de kommunale udgifter, der blev forøgede, når trykket var lettet ved en større statsydelse, og selvom det kan være nok så fristende at få penge fri til nye kommunale opgaver, er der ingen tvivl om, at vi skal være varsomme med en forøgelse af de offentlige budgetter.

Årene siden 1939 har bragt os langt i denne retning, og selvom vi her deler skæbne med andre lande, er der ingen tvivl om, at det er betænkeligt at tage nye skridt i så henseende, hvor det ikke behøves. Derfor mener vi, at den store andel i de offentlige byrder, der i dag hviler på staten, skal vi ikke i øjeblikket bringe yderligere i vejret.

Jeg kommer så til det tredje grundprincip i byrdefordelingen: Efter hvilke kriterier skal staten yde refusion til kommunerne? Her kan vi i hovedsagen følge de betragt-

ninger, der er anstillet i skattelovskommissionens betænkning. De refusioner, vi har i dag, er jo som hovedregel baseret på procentsystemet. Skattelovskommissionen har overvejet, om man i højere grad kunne gå over til bidrag efter faste kriterier, men har ikke, som forholdene ligger i dag, fundet dette praktisk, og regeringen har ment at burde bøje sig for dette resultat af kommissionens overvejelser. Dersom de praktiske muligheder for at udvide anvendelsen af faste kriterier senere skulle vise sig større, kan man altid have det i erindring.

Iøvrigt mener regeringen naturligvis ligesom kommissionen, at den refusion, staten skal yde kommunerne, må rette sig efter, hvor stor indflydelse den enkelte kommune har på udgiftens størrelse. De ting, der i egentlig forstand er kommunale, må kommunen naturligvis betale selv. Men de opgaver, der mere eller mindre udpræget skal løses ud fra en almindelig dansk samfundsinteresse, må være genstand for refusion, og her kan vi sondre mellem tre grupper: den første gruppe må betales fuldtud af staten — det drejer sig her f. eks. om tilskuddet til arbejdsløsheds-kasser og forsettelseskasser samt om tilskuddet til sygekasser efter folkeforsikringsloven —, formentlig bør pensionerne til folkeskolens lærere også henføres til denne gruppe. Synspunktet er naturligvis, at her har kommunerne ingen indflydelse på udgiftens størrelse. Den anden gruppe består af udgifter, som i hovedsagen er lovbestemte, men hvor kommunerne dog har en vis indflydelse gennem den kontrol, de udøver, eller mere generelt gennem deres administration af tingene. Her kan man som eksempler nævne: aldersrente, invaliderente og bidrag til børn af enker og enkemænd m. v. Lignende betragtninger gælder formentlig lærerlønningerne i folkeskolen, men det er dog ikke sikkert, at refusionsprocenten her skal være den samme som ved disse sociale ydelser, idet kommunens indflydelse vel som regel er noget større. I disse tilfælde må staten betale hovedparten af udgiften, men jeg skal ikke i øjeblikket lægge mig fast på nogen procent, da regeringens under-